

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobce: **Y. Z.**, zastoupen JUDr. Romanou Lužnou, advokátkou se sídlem Heinrichova 16, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2008, č. j. 56 Az 101/2008 – 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Zástupkyni stěžovatele advokátce JUDr. Romaně Lužné **se u r č u j e** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12. 12. 2008, č. j. 56 Az 101/2008 - 43, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 6. 2008, č. j. OAM-330/VL-07-ZA-03-R2-2005, jímž nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že potíže stěžovatele mohly v počátku vzniknout v souvislosti s jeho činností řidiče pro opoziční stranu, ale svým následným chováním, podílením se na trestné činnosti a spoluprací s KGB za účelem diskreditace opozice zcela vyloučil možnost, aby jeho problémy mohly být posuzovány jako pronásledování ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu. Účast stěžovatele na demonstraci kritizující politický režim v Bělorusku je pak účelová,

motivovaná snahou být veřejně viděn a zachycen v přítomnosti oponentů režimu sdělovacími prostředky, což zcela odporuje smyslu zákona o azylu a zároveň vylučuje možnost se této ochrany dovolávat.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že ministerstvo nerozhodovalo na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a neshromáždilo za tímto účelem dostatečné množství informací. Krajský soud pak následně pochybil tím, že některé tvrzené skutečnosti uvedené v žalobě přešel a nezabýval se jimi, případně je bagatelizoval a pouze povšechně zhodnotil. Skutečnosti, které uvedl jako účastník řízení, a na jejichž základě žádá o udělení azylu, lze podle jeho názoru považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel poukázal na čl. 10 odst. 2 směrnice Rady č. 2004/83/ ES ze dne 29. 4. 2003, podle něhož při posuzování otázky existence odůvodněné obavy žadatele z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické rysy, které vedou k jeho pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli připisuje. Je skuteností, že prvotním podnětem jeho pronásledování nebyly politické důvody, jak je konstatováno v napadeném rozsudku. V současné době je však pro něho fakticky nemožné žít ve své vlasti bez pronásledování státem. Již před opuštěním země původu se stal předmětem pozornosti tamních úřadů, byl vyslýchán policií, několikrát fyzicky napaden a donucen ke spolupráci. Z těchto důvodů se proto obává, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve formě nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu § 14a zákona o azylu. Nelze se proto ztotožnit se závěrem krajského soudu, že z důvodu neexistence důkazu o perzekuci neúspěšných žadatelů o azyl po návratu do Běloruska lze dovodit závěr, že tato obava není v jeho případě důvodná. V závěru kasační stížnosti požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na obsah spisového materiálu, zejména na protokoly o pohovorech a protokol o shromážděných informacích o zemi původu, jakož i na své rozhodnutí, a rozsudek krajského soudu. V napadeném rozsudku neshledává žádná pochybení, považuje jej za srozumitelný a dostatečně odůvodněný. Pokud stěžovatel namítá, že se krajský soud dostatečně nezabýval některými skutečnostmi uvedenými v žalobě, pak tato námitka je formulována zcela obecně a není z ní patrné, jaká konkrétní tvrzení má na mysli. Stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany a jeho obava z návratu do vlasti byla již na pozadí informací o zemi původu posouzena a shledána jako nedůvodná. Ministerstvo proto navrhlo zamítnutí kasační stížnosti, případně její odmítnutí pro nepřijatelnost.

V daném případě Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je „...natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v

případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů.“ (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupné na www.nssoud.cz).

O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1/ týká se právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2/ týká se právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu; 3/ v případě, že Nejvyšší správní soud shledá důvod pro tzv. judikatorní odklon, tzn. dospěje-li ve výjimečných a odůvodněných případech k závěru, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně; 4/ bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že se jedná o první z uvedených důvodů přijatelnosti kasační stížnosti ve vztahu k poslední stížní námitce.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

V prvním ze stížních bodů stěžovatel vytýkal ministerstvu, že nerozhodovalo na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a neshromáždilo dostatek informací a v dalším stížním bodě namítal, že se krajský soud nezabýval některými v žalobě tvrzenými skutečnostmi nebo tyto bagatelizoval či povšechně zhodnotil.

Tyto stížní body jsou formulovány zcela obecně, přičemž není vůbec zřejmé, v jakém směru a jakých konkrétních pochybení se mělo ministerstvo či krajský soud při rozhodování dopustit. Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, dostupný na www.nssoud.cz, zaujal názor, že „není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil“. Obdobně se vyslovil v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném

pod č. 312/2004 Sbírky rozhodnutí NSS, kde uvedl, že „pokud stěžovatel v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatel v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistil důsledně skutečný stav věcí, pokud sám neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí“. V souvislosti s uvedenými stížnými body je třeba zdůraznit, že ministerstvo má povinnost zjistit skutkový stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl uvedl v průběhu správního řízení. Ze žádného ustanovení zákona o azylu, ani z jiného zákona, nelze dovodit, že by ministerstvo mělo povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činit příslušná skutková zjištění. Pokud tedy ministerstvo umožnilo stěžovateli sdělit v žádosti a v protokolu o pohovoru všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, nebylo jeho povinností predestinovat mu důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Ministerstvo vycházelo při svém rozhodování z obsahu žádosti stěžovatele o udělení azylu ze dne 16. 2. 2005 a z pohovorů provedených v rámci správního řízení ze dne 31. 3. 2005 a ze dne 23. 5. 2005 a z doplňujícího pohovoru ze dne 31. 1. 2007. Stěžovatel v průběhu těchto pohovorů uvedl celou řadu podrobných informací o svých aktivitách a činnostech, jejichž prostřednictvím se zapletl do majetkové trestné činnosti a do spolupráce jednak s organizací Běloruské národní fronty (dále jen „BNF“) a jednak s provládní KGB. Uvedl, že nebyl členem žádné politické strany a že se ani v době před opuštěním vlasti nijak politicky neangažoval. Na opakované dotazy ministerstva, čeho se konkrétně po návratu do vlasti obává, stěžovatel odpovídal, že se obává tamní policie a příslušníků BNF, neboť proti policii svědčil ve věci dovozu kradených aut z Polska (na čemž se sám podílel a v důsledku čehož byli někteří policisté uvězněni) a ve spolupráci s KGB veřejně šířil nepravdivé informace o BNF za účelem její diskreditace. Ministerstvo vyhodnotilo potíže stěžovatele především jako důsledek jeho majetkové trestné činnosti, díky níž se dostal ke spolupráci s BNF a KGB. Jeho činnost proto nesouvisela s azylově relevantními skutečnostmi a důvody ve smyslu zákona o azylu. Ministerstvu v tomto směru proto nelze nic vytknout, neboť na základě obsahu správního spisu a informací o zemi původu stěžovatele provedlo vyhodnocení uvedených důkazů a rozhodlo na základě logických úvah a dostatku podkladových informací a zpráv.

Ve druhé stížní námitce týkající se hodnocení žalobních bodů krajským soudem stěžovatel rovněž neuvedl nic konkrétního, tedy jaká žalobní tvrzení krajský soud nezohlednil, přešel nebo bagatelizoval, a proto Nejvyšší správní soud v rozsahu takto neurčitě formulované stížní námitky nemůže zákonnost napadeného rozsudku přezkoumat.

V další námitce pak stěžovatel poukázal na ustanovení čl. 10 odst. 2 směrnice rady č. 2004/83/ES, podle něhož „při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněnou obavu z pronásledování není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické charakteristické rysy, které vedou k pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli přisuzuje“.

Stěžovatel jako původní důvod k opuštění země původu nezmínil žádné konkrétní potíže s běloruskými státními orgány a při vycestování rovněž žádný problém neměl. Ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedl, že se obává o svůj život, neboť poté, co pracoval jako řidič pro BNF, jej policie donutila dovážet kradená auta z Polska s tím, že pak nebude pronásledován. Když byli policisté zatčeni, lidé z KGB po stěžovateli požadovali, aby odjel do Německa, požádal o politický azyl a dopouštěl se tam trestné činnosti za účelem diskreditace BNF. Poté, co o tom stěžovatel vyprávěl v televizi, jej začala pronásledovat opozice z BNF, aby vše popřel. Několikrát jej zbili a vyhrožovali. Potíže stěžovatele lze proto odvozovat až od trestné činnosti a souvisejících aktivit, jak je sám popsal. Kromě potíží s policií, proti níž svědčil ve věci dovozu kradených aut, stěžovatel opakovaně popisoval spolupráci s běloruskou KGB, za níž mu byla poskytována úplata a beztrestnost některých jeho kriminálních aktivit. Vzhledem k těmto skutečnostem nelze dospět k závěru, že by stěžovatel byl v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Nehrozilo mu ani pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. V projednávaném případě, podle názoru Nejvyššího správního soudu, původce pronásledování (ať už BNF nebo KGB) žádný z uvedených rysů stěžovateli nepřisuzoval, neboť jeho činnost v popisovaných aktivitách nebyla motivována politickým přesvědčením, nýbrž majetkovým prospěchem z kriminální činnosti. Potíže stěžovatele proto nelze posuzovat jako pronásledování či obavu z pronásledování ve smyslu relevantních ustanovení zákona o azylu.

V posledním stížním bodě stěžovatel tvrdí, že by mu v případě návratu do Běloruska hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve formě nelidského a ponižujícího zacházení, a proto se domnívá, že je v jeho případě naplněna skutková podstata ustanovení § 14a zákona o azylu. Stěžovatel však neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy uvedené v citovaném ustanovení spočívající např. v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti. V průběhu správního řízení nevyšlo najevo, že by se stěžovatel v zemi původu musel důvodně obávat pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož občanství má. Ministerstvo při posuzování doplňkové ochrany vycházelo především z výpovědi stěžovatele a z informací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Bělorusku. Podle obsahu správního spisu jsou všechny zprávy, které ministerstvo jako podklad pro rozhodování použilo, aktuální a mají dostatečnou vypovídací schopnost pro posouzení bezpečnosti návratu stěžovatele do vlasti. Ministerstvo se v odůvodnění svého rozhodnutí podrobně zabývalo otázkou návratu neúspěšných žadatelů o azyl do Běloruska, konkrétně také vlivem zákona Běloruské republiky č. 71 - 3 ze dne 15. 12. 2005, jímž byla do právního řádu zavedena trestní odpovědnost za diskreditaci republiky. Ministerstvo si proto za účelem zjištění možných rizik v případě návratu běloruských občanů do vlasti opatřilo další konkrétní informace, zejména učinilo dotaz na velvyslanectví České republiky v Minsku, zda jsou známy případy aplikace předmětného ustanovení zákona v případě návratu neúspěšných žadatelů o azyl. Z několika relevantních informačních zdrojů však zjistilo, že nejsou známy žádné případy, v nichž by navrátilí se občané nesli odpovědnost či jiné negativní důsledky této legislativy. Stěžovatel navíc nijak nekonkretizoval, v čem by mu hrozilo v případě jeho

návratu do Běloruska skutečné nebezpečí vážné újmy ve formě nelidského a ponižujícího zacházení. Nejvyšší správní soud proto nemá důvodu v tomto směru zpochybňovat závěry ministerstva a krajského soudu.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka JUDr. Romana Lužná a podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ustanovení § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 2100 Kč a podle ustanovení § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně

senátu